

ภาพรวมเศรษฐกิจญี่ปุ่นปี 1990

เกษมสันต์ วีระกุล*

ในปี 1990 ขณะเศรษฐกิจทั่วโลกและเศรษฐกิจญี่ปุ่นกำลังเจริญเติบโตอย่างต่อเนื่อง สงครามอ่าวเปอร์เซียก็ระเบิดขึ้นเมื่อต้นเดือนสิงหาคม ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจทั่วโลก อย่างไรก็ตามญี่ปุ่นไม่ได้สนับสนุนฝ่ายพันธมิตรทางกำลังทหารแต่สนับสนุนเป็นกำลังเงินแทน และไม่ได้พึ่งพาน้ำมันจากอิรักและคูเวตมากนัก ญี่ปุ่นจึงไม่ได้รับผลกระทบจากสงครามนี้เท่าใดนัก

บทความนี้แบ่งเป็น 2 ส่วนด้วยกันคือ ส่วนแรกจะเป็นภาพรวมเศรษฐกิจในปี 1990 และส่วนที่สองจะเป็นการคาดการณ์ภาวะเศรษฐกิจในปี 1991

ภาพรวมเศรษฐกิจญี่ปุ่นในปี 1990

การใช้จ่ายโดยรวมของประเทศ

การใช้จ่ายโดยรวมของประเทศ (Gross national expenditure) ของ 2 ไตรมาสแรก ในปี 1990 ทั้งที่คำนวณโดยราคาปีปัจจุบันและราคาปีฐาน (1980) ต่างก็เพิ่มขึ้นในอัตราที่สูง

กว่าอัตราการเพิ่มดังกล่าวของปี 1989 หากคำนวณโดยใช้ราคาปีปัจจุบัน การใช้จ่ายโดยรวมของประเทศในไตรมาสแรกและไตรมาสที่สองของปี 1990 จะเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.6 และ 2.0 ตามลำดับ เปรียบเทียบกับอัตราการเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.3 และ 1.2 ของไตรมาสเดียวกันในปี 1989 หากคำนวณโดยใช้ราคาปี 1980 เป็นฐานก็จะพบเช่นเดียวกันว่าอัตราการเพิ่มของการใช้จ่ายโดยรวมของประเทศในสองไตรมาสแรกของปี 1990 สูงกว่าอัตราดังกล่าวของไตรมาสเดียวกันในปี 1989

หากแต่ในไตรมาสที่ 3 ของปี 1990 อัตราการเพิ่มของการใช้จ่ายโดยรวมของประเทศเพิ่มขึ้นเพียงร้อยละ 1 หลังจากการคำนวณโดยใช้ราคาปีปัจจุบันและราคาปีฐาน (1980) ซึ่งอัตราที่ต่ำกว่าอัตราการเพิ่มดังกล่าวของไตรมาสที่ 3 ของปี 1989 ซึ่งเพิ่มขึ้นในอัตราร้อยละ 2.3 และ 2.4 จากการคำนวณโดยใช้ราคาปีปัจจุบันและราคาปีฐาน (1980) ตามลำดับ

* อาจารย์ประจำ คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

การใช้จ่ายโดยรวมของประเทศ
(Gross National Expenditures)

ปี และ ไตรมาส	การใช้จ่ายโดยรวมของประเทศ คำนวณ ณ ราคาปัจจุบัน		การใช้จ่ายโดยรวมของประเทศ คำนวณ ณ ราคาปีฐาน 1980	
	จำนวน (ล้านบาท)	การเปลี่ยนแปลง (%)	จำนวน (ล้านบาท)	การเปลี่ยนแปลง (%)
1985	317.4	6.4	291.8	4.9
1986	331.3	4.4	299.0	2.5
1987	345.5	4.3	312.9	4.6
1988	367.4	6.3	330.9	5.7
1989	391.3	6.5	347.1	4.9
ไตรมาสที่ 1	387.5	1.3	377.0	1.0
” 2	392.4	1.2	377.0	0.0
” 3	401.3	2.3	386.1	2.4
” 4	411.8	2.6	391.2	1.3
1990				
ไตรมาสที่ 1	418.3	1.6	397.5	1.6
” 2	426.9	2.0	402.9	1.4
” 3	431.0	1.0	406.9	1.0

ที่มา : Ministry of International trade and Industry

จากการคำนวณโดยใช้อัตราการเพิ่มของการใช้จ่ายโดยรวมของประเทศจากทั้ง 3 ไตรมาสในปี 1990 แล้วจะพบว่า เมื่อสิ้นสุดไตรมาสที่ 3 การใช้จ่ายโดยรวมของประเทศในราคารูปปัจจุบันจะมีมูลค่าประมาณ 409,560 พันล้านเยนหรือเพิ่มขึ้นจากปี 1989 ร้อยละ 4.7 ขณะที่การใช้จ่ายโดยรวมของประเทศในราคารูปฐาน (1980) จะมีมูลค่าประมาณ 361,166 พันล้านเยนหรือเพิ่มขึ้นจากปี 1989 ร้อยละ 4.1 จะเห็นได้อย่างชัดเจนว่าอัตราการเพิ่มขึ้นของการใช้จ่ายโดยรวมของประเทศในปี 1990 นี้เพิ่มขึ้นในอัตราที่ค่อนข้างสูง เมื่อเปรียบเทียบกับอัตราการเพิ่มขึ้นของการใช้จ่ายของประเทศทั้งปีในปี 1989 ซึ่งมีค่าเท่ากับ ร้อยละ 6.5 และ 4.9 จากการคำนวณโดยใช้ราคารูปปัจจุบันและราคารูปฐาน (1980) ตามลำดับ โดยเฉพาะการคำนวณที่ใช้ราคารูปฐาน (1980) นั้น อัตราการเพิ่มเพียงแค่ 3 ไตรมาสแรกของปี 1989 ก็สูงใกล้เคียงกับอัตราการเพิ่มทั้งปีของปี 1988 เลยทีเดียว นักเศรษฐศาสตร์ชาวญี่ปุ่นจำนวนมากได้ประมาณการกันว่าเมื่อสิ้นปี 1990 อัตราการเพิ่มของการใช้จ่ายของประเทศคงจะสูงกว่าร้อยละ 5

การใช้จ่ายของครัวเรือน

แม้ว่าการใช้จ่ายของครัวเรือนในปี 1989 จะเพิ่มขึ้นจากปี 1988 เพียงร้อยละ 0.5 เท่านั้น (คำนวณโดยใช้ราคารูป 1985 เป็นฐาน) แต่การใช้จ่ายของครัวเรือนในปี 1990 กลับเพิ่ม

สูงขึ้นในอัตราที่ค่อนข้างสูงกล่าวคือ เพิ่มขึ้นมากกว่าร้อยละ 2 ในช่วงเดือนมกราคมถึงเดือนมิถุนายน ยกเว้นเพียงเดือนเดียวคือ เดือนมีนาคม ที่การใช้จ่ายของครัวเรือนลดลงในช่วงเดือนกรกฎาคมและเดือนสิงหาคม การใช้จ่ายของครัวเรือนก็ยังคงเพิ่มอยู่แต่ในอัตราที่น้อยลงคือ เพิ่มขึ้นร้อยละ 1.3 และ 1.6 ตามลำดับ จึงเห็นได้อย่างชัดเจนว่าอัตราการเพิ่มการใช้จ่ายของครัวเรือนในปี 1990 มีแนวโน้มสูงขึ้นมากกว่าอัตราการเพิ่มดังกล่าวในปี 1989

ดัชนีราคาขายส่งและดัชนีราคาผู้บริโภค

ดัชนีราคาขายส่งและดัชนีราคาผู้บริโภคมีการเพิ่มขึ้นค่อนข้างสูง เมื่อเปรียบเทียบกับ การเปลี่ยนแปลงในอดีต ในช่วงปี 1985 ถึง 1988 ดัชนีราคาขายส่งเปลี่ยนแปลงไปในทางลดลงตลอด แต่ต่อมาในช่วงปี 1989 ถึงปี 1990 ดัชนีราคาขายส่งกลับเพิ่มขึ้นในอัตราร้อยละ 2.5 และ 2.0 ตามลำดับ สำหรับดัชนีราคาผู้บริโภคก็เช่นเดียวกัน ในปี 1990 ดัชนีราคาผู้บริโภคสูงขึ้นร้อยละ 3.1 นับเป็นอัตราที่สูงสุดในช่วง 1985 ถึง 1990

ถึงแม้ว่าการเพิ่มขึ้นของดัชนีราคาขายส่งและดัชนีราคาผู้บริโภคของญี่ปุ่นจะเป็นจำนวนค่อนข้างน้อยเมื่อเปรียบกับการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวในกลุ่มประเทศอุตสาหกรรมด้วยกัน แต่ก็เห็นว่าญี่ปุ่นเริ่มที่จะมีปัญหาระง่อนเงินเพ้อบังแล้ว

ดัชนีราคาและค่าใช้จ่ายในครัวเรือน

ปี	ราคา				ร้อยละ การเปลี่ยนแปลง ในค่าใช้จ่าย ครัวเรือน (ราคาคงที่ ปี 1985)
	ราคาขายส่ง		ราคาผู้บริโภค		
	ดัชนี (1985=100)	การเปลี่ยนแปลง เมื่อเทียบกับปี/ เดือนที่ผ่านมา (ร้อยละ)	ดัชนี (1985=100)	การเปลี่ยนแปลง เมื่อเทียบกับปี/ เดือนที่ผ่านมา (ร้อยละ)	
1985	100.0	-1.1	100.0	2.0	0.5
1986	90.9	-9.1	100.6	0.6	0.8
1987	87.5	-3.7	100.7	0.1	1.9
1988	86.6	-1.0	101.4	0.7	3.1
1989	88.8	2.5	103.7	2.3	0.5
1990	90.6	2.0	106.9	3.1	
ม.ค.	89.7	3.7	104.8	3.0	2.5
ก.พ.	89.8	3.5	105.1	3.6	2.4
มี.ค.	90.4	3.9	105.5	3.5	-2.4
เม.ย.	90.9	2.7	106.3	2.5	3.7
พ.ค.	90.6	1.7	107.1	2.7	3.4
มิ.ย.	90.5	0.9	106.5	2.2	2.0
ก.ค.	90.4	0.8	106.4	2.3	1.3
ส.ค.	90.7	1.1	106.9	2.9	1.6 (P)
ก.ย.	90.9	0.9	107.9	3.0	
ต.ค.	90.9	1.5	109.3	3.5	
พ.ย.	91.3	2.0	108.9	4.2	
ธ.ค.	91.6	2.2	108.6	3.8	

P = ตัวเลขเบื้องต้น

ที่มา : Fuji Economic Review (Mar.-Apr. 1991)

ค่าจ้างและการว่างงาน

ดัชนีค่าจ้างที่เป็นตัวเงินนั้น หากคำนวณให้ดัชนีค่าจ้างที่เป็นตัวเงินของปี 1985 มีค่าเท่ากับ 100 จะพบว่าดัชนีค่าจ้างที่เป็นตัวเงินในช่วงปี 1985 ถึงปี 1990 เพิ่มขึ้น ในอัตราที่เพิ่มขึ้นทุกปียกเว้นในปี 1987 ในปี 1990 ถึงร้อยละ 5.4

จำนวนคนว่างงานในช่วงปี 1985 ถึงปี

1990 นั้นมีค่าสูงสุดในปี 1987 คือมีค่าเท่ากับ 1.73 ล้านคน หรือคิดเป็นอัตราการว่างงานร้อยละ 2.8 จำนวนคนว่างงานและอัตราการว่างงานดังกล่าว มีแนวโน้มลดลงทุกปีตั้งแต่ปี 1987 เป็นต้นมา ในปี 1990 จำนวนคนว่างงานคิดเป็น 1.34 ล้านคนหรือคิดเป็นร้อยละ 2.1

การจ้างงาน

ปี	ดัชนีค่าจ้าง (1985=100)	จำนวนคนว่างงาน (ล้านคน)	อัตราการว่างงาน %
1985	100.0	1.56	2.6
1986	102.7	1.67	2.8
1987	104.7	1.73	2.8
1988	108.7	1.55	2.5
1989	113.8	1.42	2.3
1990	120.0	1.34	2.1

ที่มา : Fuji Economic Review (Mar.-Apr. 1991)

การค้าระหว่างประเทศ

ในปี 1990 ญี่ปุ่นส่งสินค้าออกทั้งหมดคิดเป็นมูลค่า 286,948 ล้านดอลลาร์สหรัฐ หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 4.3 จากปี 1989 ขณะที่นำเข้าสินค้าทั้งหมดคิดเป็นมูลค่า 234,799 ล้านดอลลาร์สหรัฐ หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 11.4 จากปี 1989

เป็นที่น่าสังเกตว่าในช่วงปี 1985 ถึงปี

1990 นี้ ปี 1986 นับเป็นปีที่ญี่ปุ่นประสบความสำเร็จทางการค้าระหว่างประเทศมากที่สุด กล่าวคือ สามารถส่งสินค้าออกได้เพิ่มขึ้นจากปี 1985 ถึงร้อยละ 19.1 ขณะที่นำเข้าลดลงจากปี 1985 ร้อยละ 2.4 และหลังจากปี 1986 เป็นต้นมา อัตราการเพิ่มขึ้นของการนำเข้าสินค้ามี

การค้าระหว่างประเทศ

ปี	การส่งออก				การนำเข้า			
	มูลค่า (ด้าน ดอลลาร์ สหรัฐ)	ร้อยละการ เปลี่ยนแปลง เทียบกับปีที่ผ่านมา	ดัชนี ปริมาณ	Unit Value Index	มูลค่า (ด้าน ดอลลาร์ สหรัฐ)	ร้อยละการ เปลี่ยนแปลง เทียบกับปีที่ผ่านมา	ดัชนี ปริมาณ	Unit Value Index
1985	175,638	3.2	5.0	-1.9	129,539	-5.1	0.7	-5.8
1986	209,151	19.1	-0.6	19.7	126,408	-2.4	9.7	-10.8
1987	229,221	9.6	0.4	9.2	149,515	18.3	9.0	8.0
1988	264,917	15.9	4.4	10.9	187,354	25.3	16.7	7.6
1989	275,175	3.9	4.2	-0.1	210,847	12.5	7.9	4.3
1990	286,948	4.3	5.7	-1.5	234,799	11.4	6.0	4.9
ม.ค.	18,669	-3.6	1.5	-5.0	18,349	13.9	8.1	5.2
ก.พ.	22,002	-1.7	2.0	-3.6	17,035	12.4	7.4	4.7
มี.ค.	26,034	-1.7	4.1	-5.6	18,999	-4.4	-5.0	5.0
เม.ย.	21,912	-5.6	2.4	-7.9	18,394	15.5	17.9	-2.0
พ.ค.	21,548	-0.7	8.2	-8.3	18,458	2.9	6.8	-3.6
มิ.ย.	23,772	4.8	8.1	-3.0	17,102	-1.8	1.2	-2.9
ก.ค.	23,910	1.9	6.2	-3.9	18,576	6.4	4.2	-4.4
ส.ค.	22,430	2.8	4.6	-1.7	19,008	3.0	4.7	-1.5
ก.ย.	25,850	6.3	1.9	4.4	18,464	10.7	3.3	7.2
ต.ค.	26,718	16.1	10.9	4.8	23,486	27.9	8.9	17.5
พ.ย.	25,739	16.6	9.8	6.3	23,500	26.7	5.1	20.7
ธ.ค.	28,366	15.1	7.8	6.7	22,929	24.3	5.2	18.4

ค่าสูงกว่าอัตราการเพิ่มขึ้นของการส่งสินค้าออก โดยตลอด อย่างไรก็ตามญี่ปุ่นยังคงได้เปรียบดุลการค้าอยู่เป็นจำนวนมาก

ดุลการชำระเงิน

บัญชีกระแสเงินสะพัดในช่วงปี 1985 ถึง ปี 1990 มีค่าสูงสุดในปี 1987 หลังจากนั้น เป็นต้นมาบัญชีกระแสเงินสะพัดก็ลดลงอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้เป็นเพราะดุลการค้าที่ได้เปรียบลดลงเรื่อย ๆ

สำหรับบัญชีทุนเคลื่อนย้าย มีการไหลออกของเงินทุนในระยะทางในปริมาณที่สูงมากใน

ช่วงปี 1986 ถึงปี 1988 ยอดรวมเงินทุนไหลออกในช่วง 3 ปีนี้มีมูลค่าสูงถึงประมาณ 4 แสนล้านดอลลาร์สหรัฐ ขณะที่มีการไหลเข้าของเงินทุนระยะสั้นเป็นจำนวนเล็กน้อยเมื่อเปรียบเทียบกับกำไรไหลออกของเงินทุนระยะยาว

ดุลการชำระเงินที่มีค่าเป็นลบตลอดช่วงปี 1985 ถึงปี 1990 มีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่อง ในปี 1990 ดุลการชำระเงินติดลบเพียง 7,234 ล้านดอลลาร์สหรัฐ (เปรียบเทียบกับ 33,286 ล้านดอลลาร์สหรัฐในปี 1989) ทั้งนี้จะสังเกตเห็นได้อย่างชัดเจนว่าเป็นเพราะการไหลออกของเงินทุนระยะยาวลดลงอย่างมากในปี 1990

ดุลการชำระเงิน

ปี	รวม	บัญชีกระแสเงินสะพัด		บัญชีทุนเคลื่อนย้าย		ดุลการชำระเงิน	เงินสำรองที่เป็นเงินตราต่างประเทศ
		ทุนการค้า	Balance on invisibles	ระยะยาว	ระยะสั้น		
1985	49,169	55,986	- 5,165	- 64,542	- 936	-12,318	26,510
1986	85,845	92,827	- 4,932	-131,461	-1,609	-44,767	42,239
1987	87,015	96,886	- 5,702	-136,532	23,865	-29,545	81,479
1988	09,632	95,012	-11,283	-130,930	19,521	-28,982	91,662
1989	57,157	76,917	-15,526	- 89,246	20,811	-33,286	84,895
1990	35,192	63,856	-22,587	- 43,455	21,367	- 7,234	97,053

ที่มา : Fuji Economic Review (Mar. Apr. 1991)

อย่างไรก็ดี แม้ว่าดุลการชำระเงินจะติดลบมาเป็นเวลาหลายปี แต่เงินสำรองที่เป็นเงินตราต่างประเทศยังคงมีเป็นจำนวนค่อนข้างมากในปี 1990 เงินสำรองที่เป็นเงินตราต่างประเทศมีเป็นจำนวนทั้งสิ้น 77,053 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ลดลงจาก 84,895 ล้านดอลลาร์สหรัฐในปี 1989 หรือลดลงร้อยละ 9

อัตราแลกเปลี่ยน

อัตราแลกเปลี่ยนระหว่างเยนและดอลลาร์สหรัฐ ซึ่งมีค่า 238 เยนต่อ 1 ดอลลาร์สหรัฐ ในปี 1985 ลดลงอย่างมากจนเหลือเพียง 128 เยนต่อ 1 ดอลลาร์สหรัฐในปี 1988 กลับมีค่าสูงขึ้นตั้งแต่ปี 1989 เป็นต้นมา กล่าวคือมีค่า 138 และ 145 เยนต่อ 1 ดอลลาร์สหรัฐ ในปี 1989 และปี 1990 ตามลำดับ จะเห็นได้ว่าค่า

ของเงินเยนที่สูงขึ้นอย่างมากตั้งแต่ปี 1986 เป็นต้นมาจะมีค่าลดลงตั้งแต่ปี 1989

อย่างไรก็ตาม เป็นที่น่าสังเกตว่าถึงแม้ว่าค่าของเงินเยนจะสูงขึ้นเกือบ 2 เท่าตัวในช่วงปี 1985 ถึงปี 1988 แต่กลับมิได้ส่งผลกระทบอย่างรุนแรงต่อการส่งออกและนำเข้าของญี่ปุ่นแต่อย่างใด ในปี 1986 เมื่อค่าของเงินเยนสูงขึ้นอย่างมากจาก 238 เยนต่อ 1 ดอลลาร์สหรัฐมาเป็น 168 เยนต่อ 1 ดอลลาร์สหรัฐหรือสูงขึ้นประมาณร้อยละ 30 มูลค่าการส่งออกของญี่ปุ่นในปี 1986 นั้นสูงขึ้นถึงร้อยละ 19.2 ซึ่งเป็นมาจากการที่ราคาสินค้าญี่ปุ่นแพงขึ้น เมื่อคิดเป็นเงินตราประเทศอื่น ๆ โดยปริมาณการส่งออกลดลงเพียงร้อยละ 0.6 และในปี 1986 นั้นเองถึงแม้ญี่ปุ่นจะนำเข้าสินค้ามากขึ้นร้อยละ 9.7 แต่เนื่องจากค่าของเงินเยนที่สูงขึ้นทำให้มูลค่าการนำเข้ารวมลดลงร้อยละ 2.4

อัตราแลกเปลี่ยน

ปี	อัตราแลกเปลี่ยนเงินเยน (ต่อ 1 ดอลลาร์ สรอ.)
1985	238.58
1986	168.51
1987	144.62
1988	128.15
1989	137.96
1990	144.81

อัตราดอกเบี้ยและราคาหลักทรัพย์

ปี	อัตราดอกเบี้ย ขอลดของ ทางการ	อัตรากู้ยืม ระหว่าง ประเทศ (1)	Gensaki rate (2)	ผลตอบแทน ต่อการถือ พันธบัตร รัฐบาลในตลาด รอง* (3)	ผลตอบแทน ต่อการถือ พันธบัตรเอก- ชนในตลาด รอง* (4)	ดัชนีราคา หลักทรัพย์ (4 ม.ค. 1968=100)
1985	5.00	7.7500	7.035	6.34	6.96	997.7
1986	3.00	4.2500	4.395	4.94	6.14	1,324.3
1987	2.50	4.0000	3.895	4.21	5.40	1,963.3
1988	2.50	4.2500	4.166	4.27	5.05	2,357.0
1989	4.25	6.5000	5.825	5.05	5.58	2,568.70
1990	6.00	8.2500	7.609	7.36	7.64	2,180.67

ที่มา : Fuji Economic Review (Mar.—Apr. 1991)

หมายเหตุ

1. เป็นอัตรา ณ ตอนสิ้นปี
2. (1) การกู้ยืมโดยไม่มีข้อผูกมัด
(2) พันธบัตรที่มีสัญญาชอกันในระยะเวลา 3 เดือน
(3) ผลตอบแทนเฉลี่ยของพันธบัตรรัฐบาลที่ซื้อขายในตลาดหลักทรัพย์โตเกียว
(4) ผลตอบแทนเฉลี่ยของพันธบัตรรัฐบาลเอกชนที่ซื้อขายในตลาดหลักทรัพย์โตเกียว

* ผลตอบแทนต่อปีได้มาจากผลตอบแทนเฉลี่ยแต่ละเดือน

อัตราดอกเบี้ย

ในช่วงปี 1989 และปี 1990 มีการเพิ่มขึ้นของอัตราดอกเบี้ยค่อนข้างมาก กล่าวคือ อัตราดอกเบี้ยของทางราชการ (Official discount rate) ซึ่งเท่ากับร้อยละ 2.5 ในปี 1987 สูงขึ้นอย่างมากเป็นร้อยละ 4.25 และ 6.0 ในปี 1989 และในปี 1990 ตามลำดับ อัตราดอกเบี้ยของการกู้ยืมกันระหว่างธนาคาร (Call rate) ก็เพิ่มขึ้นอย่างมากเช่นกันจากร้อยละ 4.25 ในปี 1988 เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 6.5 และ 8.25 ในปี 1989 และปี 1990 ตามลำดับ ผลตอบแทนต่อการถือพันธบัตรทั้งของรัฐบาลและธุรกิจต่างก็เพิ่มสูงขึ้นจากอัตราร้อยละ 4 ถึง 5 มาเป็นร้อยละ 7

สำหรับดัชนีราคาหลักทรัพย์นั้นจะพบว่า ในช่วงปี 1985 ถึงปี 1989 ดัชนีราคาหลักทรัพย์เพิ่มขึ้นโดยตลอดและมาหยุดอยู่ที่ 2,568

ในปี 1989 (จากการคำนวณโดยให้ดัชนีของวันที่ 4 มกราคม 1968 มีค่าเท่ากับ 100) ส่วนดัชนีราคาหลักทรัพย์ในปี 1990 ลดลงมามีค่าเท่ากับ 2,180 ทั้งนี้เป็นเพราะวิกฤตการณ์อ่าวเปอร์เซียที่ทำให้ดัชนีราคาหลักทรัพย์มีค่าลดลง

ผลผลิตทางอุตสาหกรรม

ดัชนีผลผลิตทางอุตสาหกรรมและเหมืองแร่มีค่าสูงขึ้นทุกปีตั้งแต่ปี 1987 เป็นต้นมา โดยดัชนีผลผลิตทางอุตสาหกรรมและเหมืองแร่มีอัตราการเพิ่มร้อยละ 3.4, 9.5, 6.1 และ 4.6 ในช่วงปี 1987 ถึงปี 1990 ตามลำดับ จะเห็นได้อย่างชัดเจนว่าปี 1988 นับเป็นปีที่มีการเพิ่มผลผลิตทางอุตสาหกรรมและเหมืองแร่มากที่สุด ขณะที่ในช่วงปี 1989 ถึงปี 1990 ผลผลิตทางอุตสาหกรรมและเหมืองแร่เพิ่มขึ้นในอัตราที่ลดลง

ดัชนีผลผลิตทางอุตสาหกรรมและเหมืองแร่

ปี	ดัชนีผลผลิตทางอุตสาหกรรมและเหมืองแร่ (ปี 1985=100)
1985	100.0
1986	99.8
1987	103.2
1988	113.0
1989	119.9
1990	125.4

ที่มา : Fuji Economic Review (Mar.— Apr. 1991)

ภาวะเศรษฐกิจในปี 1991

สำหรับปีงบประมาณ 1991 (1 เมษายน 1991-31 มีนาคม 1992) นักเศรษฐศาสตร์ญี่ปุ่นส่วนใหญ่คาดการณ์ว่าเศรษฐกิจญี่ปุ่นจะเจริญเติบโตอยู่ในประมาณร้อยละ 3.6 ซึ่งต่ำกว่าอัตราการเจริญเติบโตร้อยละ 3.8 ซึ่งคาดการณ์โดยรัฐบาล ทั้งนี้ภายใต้เงื่อนไขสงครามอ่าวเปอร์เซียสิ้นสุดก่อนเดือนเมษายน 1991 และราคาน้ำมันราคาต่ำกว่า 25 ดอลลาร์สหรัฐต่อบาร์เรล

ดัชนีราคาขายส่งจะเพิ่มขึ้นอีกร้อยละ 1 จากปีงบประมาณ 1990 และดัชนีราคาผู้บริโภคจะเพิ่มขึ้นประมาณร้อยละ 2.6 ถึง 2.8 อัตราแลกเปลี่ยนระหว่างเยนและดอลลาร์สหรัฐคงจะอยู่ในราว 127.5 เยนต่อ 1 ดอลลาร์สหรัฐ นักเศรษฐศาสตร์หลายคนยังเชื่อว่าค่าเงินเยนอาจจะสูงขึ้นจนถึง 110 เยนต่อ 1 ดอลลาร์สหรัฐ

อัตราดอกเบี้ยคาดว่าจะลดลงเล็กน้อยตามสภาพเศรษฐกิจที่ชะลอตัวลงและจะเคลื่อนไหวสอดคล้องกับอัตราดอกเบี้ยของทางการในสหรัฐอเมริกา อัตราดอกเบี้ยที่ค่อนข้างสูงในปีงบประมาณ 1990 ส่งผลกระทบให้การลงทุนในสินทรัพย์ในปีงบประมาณ 1990 ลดลงซึ่งส่งผลให้เศรษฐกิจชะลอตัวลงรวมไปการตกต่ำของดัชนีราคาหลักทรัพย์ อย่างไรก็ตามยังคงจะมี

การขยายตัวของการลงทุนในอุปกรณ์ที่จะช่วยในการประหยัดแรงงานและการค้นคว้าและวิจัยต่อไปอีก ทำให้นักเศรษฐศาสตร์ส่วนมากเชื่อว่าการลงทุนในสินทรัพย์ในปีงบประมาณ 1991 จะสูงขึ้นอีกร้อยละ 5 ถึง 6 ขณะที่การลงทุนการสร้างที่อยู่อาศัยถูกคาดการณ์ว่าจะลดลงอย่างแน่นอน บางสถาบันถึงกับประมาณการว่าการลงทุนในการสร้างที่อยู่อาศัยจะลดลงถึงร้อยละ 7.2

ในส่วนของผู้บริโภค นักเศรษฐศาสตร์ส่วนใหญ่เชื่อว่าการเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องของค่าจ้างซึ่งประมาณการกันว่าจะเพิ่มขึ้นระหว่างร้อยละ 3.7 ถึง 4.6 จะส่งผลให้ผู้บริโภคใช้จ่ายมากขึ้นในปีงบประมาณ 1991 และรัฐบาลญี่ปุ่นต้องใช้งบประมาณมากขึ้นในการใช้จ่ายเพื่อกิจการสาธารณะตามข้อตกลงกับสหรัฐอเมริกาเมื่อปลายปี 1990 สองปัจจัยที่กล่าวมานี้จะทำให้เศรษฐกิจของญี่ปุ่นเจริญเติบโตต่อไปอีก

สำหรับด้านการค้าระหว่างประเทศนั้น ยังไม่มีข้อสรุปที่แน่นอน แต่หลายฝ่ายก็เห็นพ้องต้องกันว่า การส่งออกจะเพิ่มขึ้นในอัตราที่ต่ำกว่าการนำเข้า แต่ด้วยค่าเงินเยนที่สูงขึ้นจะส่งผลให้มูลค่าการส่งออกเพิ่มขึ้นมากกว่ามูลค่าการนำเข้า ทำให้คาดการณ์กันว่าบัญชีเดินสะพัดจะมีค่าเป็นบวกอยู่ประมาณ 3 หมื่นล้านดอลลาร์สหรัฐ